

Everyday life and social relations at Oradea in the Dualistic Period

(Summary)

This thesis aims to study the everyday life of Oradea in the dualistic era, particularly important period for the development of the city. Probably, the history of the dualism era, no longer constitutes a novelty, being a subject quite worked out in the last two decades, especially in matters of political and economic history, fields that have received more attention. However, the daily lifestyle, leisure activities, social relations, can be considered an undiscovered territory.

In our approach, the focus is on the human factor relationships with urban space, a theme that we studied from different perspectives. Structurally, we divided the work into nine thematic units.

In the first part, the introduction, presents the social and economical developments, the modernization of the settlements, which created appropriate living conditions. The public space is the mirror of the society and the history of cities depends on the choices that were made in this regard.

The following chapters are dedicated to build a diverse and complex portrait of the daily life in Oradea. In the second chapter, are presented the house structure, furniture and its functionality, continues with the diet of the period, healthcare, education, public safety and the impact of all these factors on the evolution of life in general. Also, here, we have included various aspects of social relations and manifestations. Entertainment in this period meant mutual visits, invitations to dinner, proms and parties, and after 1900, they were filled with theater, cabaret, and cinema.

In chapter three, we concentrated on the women`s social life during this period, which express themselves and make a bold statement, especially through various associations and charitable activities. We felt appropriate to make a separate chapter of the fashion in the second half of 19th Century and show that clothes affect lifestyle. Regarding clothing, ladies could find almost everything in town shops, parts which, until then, had been bought from Budapest or Vienna. A favorable setting for displaying jewelry and fashionable garments are theater, balls and parties, all presented in the next chapter.

Next, we presented scenes of social life and leisure time, as exemplified by the city promenade places, and well-defined public spaces, such as coffeehouse, restaurants and hotels. In the late 19th Century and early 20th Century were characterized overall by the easy access to games, entertainment and leisure activities to all social groups. This phenomenon, sports, as another aspect of lifestyle is presented in chapter seven. For starters, outstanding equestrian competitions were held on the site of

the present Park Petőfi, originally used by the military. Later, fashionable became cycling, tennis and athletics. In the winter season there were arranged skating possibilities. The city was conquered by the new game of the century, football. In this chapter we also discuss the sporting associations and clubs which arose during this period.

Over time, the urbanization have produced significant changes in the lifestyle of the people. This idea is developed in the chapter that presents the hotels, restaurants and coffeehouse. A cafe had its own atmosphere and clientele. Here people met, discussed various issues, read magazines, newspapers Among hotels, the most important were: Black Eagle, Pannónia, Rimanóczy. Landowners who spent their winter in Oradea, were living in these hotels. Hotels have adapted to the demands of time. For example, The Black Eagle Hotel operated an elevator, introduced electric light, plumbing and central heating, rooms had private bathrooms, but the details are widely described in chapter eight.

In the last chapter, we present the oldest known thermal spa resort in the country, Băile Episcopiei and Băile Felix. This thermal springs made possible for tourism to flourish, becoming a unique therapeutic place much loved by its guests.

This study aims to be one of analysis that can contribute to the knowledge of Oradea. Also, I mention that I was born and I work in this city and want to help, to some extent the knowledge of it. It is well-known that the results of Hungarian and Romanian historiography are different in appreciation of facts and events related to the history of these parts, that's why this study is pour in personal statements and rich in data. The thesis can be easily read by the general public, not just by specialists.

Key words: everyday life, social relations, Oradea, 19th Century, dualism, urban architecture, economical development, ethnical and demographical structure, fashion, shopping and lifestyle, coffeehouse, restaurants, hotels, entertainment, leisure time, sport activities and associations, tourism, thermal bath.

Bibliography

I. Unpublished sources

Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bihor

Fond *Primăria Municipiului Oradea*

Fond *Episcopia Romano-Catolică Oradea*

II. Published sources

Călători străini despre Țările Române, vol. VI îngrijit de P. C. Maria Magdalena

Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Maria Holban, București, 1981.

Biharmegye és Nagyvárad írásban és képen. A Nagyvárad Napló jubiláris albuma (1898-1913), Oradea, 1913.

Biharmegye és Nagyvárad cimtára, Nagyvárad, 1911.

Magyar Statisztikai Évkönyv, 1872.

Magyar Statisztikai Évkönyv, 1873.

Magyar Statisztikai Évkönyv, 1901.

Magyar Statisztikai Évkönyv, 1902.

Nagyvárad Almanachja, 1902.

Nagyvárad Képes Naptára, 1898.

Nagyvárad és Biharvármegye cím és lakjegyzéke, Nagyvárad, 1904.

Thirring, Gusztáv, *A magyar városok statisztikai évkönyve. Első rész*, Budapest, 1912.

III. Press

Bihar – 1867, 1868.

Familia – 1867, 1869, 1880, 1895, 1895, 1897, 1904.

Nagyvárad Lapok – 1869, 1890, 1893, 1894, 1896, 1902, 1903, 1906, 1907, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913.

Nagyvárad – 1872, 1874, 1875, 1876, 1878, 1885, 1886, 1888, 1890, 1893, 1894, 1899, 1900, 1901, 1903, 1902, 1904, 1905, 1906, 1908, 1909, 1922.

Szabadság – 1887.

Tiszántúl – 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1914, 1915.

Vasárnapi Újság – 1879, 1880, 1907, 1909.

Új Idők – 1889, 1896, 1900.

IV. Memoirs

Biró, Imre, „Váradi emlékek”, in *Boldog Várad*, (coord.) Bálint István János, Budapest, 1992.

Jurnalul soției lui Nagy Iván (1883-1895), pp. 23-32.

V. Books, studies, articles, web sources

Aba, Sándor, *Erdélyi fürdőkalauz. Gyógyfürdők, üdülőhelyek és gyógyforrások ismertetése*, Budapest, 1941.

Ágoston, Péter, Mártonffy, Marcell, *Jelentés a nagyváradi lakásügyi bizottságnak a nagyváradi alsónéposztályok lakás viszonyairól*, Nagyvárad, 1909.

Apáti, Tímea Susana, *Viața culturală a maghiarilor din bihor (1849-1918)*, Teză de doctorat, 2011, Oradea.

Árva, József, *A magyar ipar*, Budapest, 1941.

“A társasági élet szerepe a XIX. században Budapest világvárossá válásában”, in *Tanulmányok Budapest Múltjából XXVIII*, 1999.

„A várostörténeti kutatások mai problémái Romániában”, in: *Tanulmányok Pécs történetéből 14. Várostörténet, helytörténet. Elmélet és módszertan*, (coord.) Vonyó József, Pécs, 2003.

Bácskai, Vera, Nagy, Lajos, *Piacközpontok és városok Magyarországon 1828-ban*, Budapest, 1984.

Bársony, István, „Nők a vadászaton”, in *Vasárnapi Újság*, nr. LVI./31, 1 august 1909.

Bazóki, Alajos, *A nagyváradi királyi jogakadémia százados múltja 1788-1888*, Budapest, 1889.

Bél, Mátyás, *Bihar megye leírása*, Berettyóújfalu, 1980.

Beluszky, Pál, *Magyarország városhálózata 1900-ban*, Budapest, 1990.

Benda, Borbála, “Obiceiuri alimentare pe domeniile aristocratice și evoluția lor istorică”, in *Caiete de antropologie istorică*, nr. 1-2/ 8-9, 2006.

Beniczky, Irma, *A nők hivatása*, Budapest, 1870.

Beniczky, Irma, *Gyakorlati széptan*, Budapest, 1876.

Biró, József, *Nagyvárad barokk és neoklasszikus művészeti emlékei*, Budapest, 1932.

- Borcea, Liviu, Gorun, Gheorghe (coord.), *Istoria oraşului, Oradea*, 2003.
- Borcea, Liviu, *Memoria caselor*, Oradea, 2003.
- Borovszky, Samu, *Bihar vármegye és Nagyvárad*, Budapest, 1901.
- Braudel, Fernand, *Structurile cotidianului*, vol. I, Bucureşti, 1986.
- Budaházy, Istvan, *Contribuţii la istoria farmaciei orădene*, Oradea, 2007.
- Bunyitay, Vineze, „Drămai és operai előadások Nagyváradon a múlt században”, în *A Biharvármegyei és Nagyvárad-i régészeti és történelmi egyesület jelentése*, 1888/92, Nagyvárad, 1893.
- Bunyitay, Vince, Málnási Ödön, *A várad-i püspökök a száműzetés s az újjraalapítás korában 1566–1780*, Debrecen, 1935.
- Căluşer Iudita, Sfârlea, T. “Istoricul Băilor termale 1 Mai de lângă Oradea”, în *Crisia* nr. X, 1980.
- Caragea, Cecilia, *Istoria aranjării părului*, Bucureşti, 1999.
- Chiriac, Aurel, *Oradea. Pagini de istorie*, Oradea, 2003.
- Ciupală, Alin, *Femeia în societatea românească a secolului al XIX-lea – între public şi privat*, Bucureşti, 2003.
- Columbeanu, Sergiu, Velescu, Oliver “Registrul de la Oradea, un important document transilvan din secolul al XIII – lea”, în *Studii şi articole de istorie*, nr. III, Bucureşti, 1961.
- Constantin, Paul, *Arta în 1900 în România*, Bucureşti, 1972.
- Corbin, Alain, *L'avènement des loisirs 1850-1960*, Paris, 1995.
- Cornea, Lucia, *Repertoriul vechilor ateliere fotografice din Oradea*, Oradea, 1999.
- Cosmescu, Ioan, *Turismul - fenomen complex contemporan*, Bucureşti, 1998.
- Covaci, Veronica, „Din istoricul breslelor oraşului Oradea”, în *Crisia*, nr. IX, 1979.
- Crişan, Ioan, „Noi contribuţii privind istoricul Institutului de credit şi economii Bihoreana din Oradea (1899-1918)”, în *Crisia*, nr. XI, 1981.
- Csapó, Katalin, Karner, Katalin, *Budapest az egyesítéstől az 1930-as évekig*, Budapest, 1999.
- Curinschi-Vorona, Gheorghe, *Istoria arhitecturii în România*, Bucureşti, 1981.
- Dinu, Mihaela, *Geografia turismului*, Bucureşti, 2002.
- Drimba, Lucian, „Al doilea turneu al lui Mihail Pascaly în Transilvania, 1871”, în *Cercetări de limbă şi literatură*, Oradea, (red.) Victor V. Grecu, Oradea, vol. I, 1968.
- Dózsa F. Katalin, “Öltözködési szabályok a századfordulón”, în *Folia Historica*, nr. 4, Budapest, 1976.
- Dózsa, F. Katalin, *Régiségek könyve*, Editura Gondolat, Budapest, 1983.
- Dózsa, F. Katalin, “A női divat változásai 1850-1895 között”, în *Folia Historica* nr. 6, 1978.
- Dózsa, F. Katalin, *Letűnt idők, eltűnt divatok 1867-1945*, Editura Gondolat, Budapest, 1989.

- Dózsa, F. Katalin, „A menyasszonyi kelengye a városi rétegeknél 1867- 1914 között”, în *Folia Historica*, nr. 3, 1975.
- Dózsa, F. Katalin, „A szabóipar Magyarországon a dualizmus korában”, în: *Folia Historica*, nr. 2, 1973.
- Dózsa, F. Katalin, „A női divat változásai 1896-1914 között”, în *Folia Historica*, nr. 10, 1981.
- Dózsa, F. Katalin, „Osztrák-magyar kapcsolatok és kölcsönhatások a divat területén 1850-1916 között”, în *Folia Historica* nr. 5, 1977.
- Dulgău, Bujor, „Vizitele împăratului Francisc Iosif I la Oradea”, în *Interferențe intelectuale. Studia in honorem Aurel Chiriac sexagenarii*, Oradea, 2012.
- Dumazedier, Joffre, *Sociologie empirique du loisir-critique et contre critique de la civilisation du loisir*, Editions du Seuil, Paris, 1974.
- Emődi, János, „Istoria cărămizii în Bihor”, în *Crisia XXXIV*, Oradea, 2009.
- Ene, Cornelia, *Cartea ospitalității*, București, 2004.
- Engel, Pál, *Regatul Sfântului Ștefan. Istoria Ungariei Medievale, 895-1526*, Cluj-Napoca, 2006.
- Bihor–Biharmegye, Oradea–Nagyvárad kulturtörténete és öregdiákjainak emlékkönyve* (Red. Fehér Dezső), Oradea, 1933-1937.
- Faur, Viorel, Ioan Popovici, „Societatea culturală Dacia Traiană a studenților români din Bihor (1918-1919)”, în *Crisia* nr. X, 1980.
- Faur, Viorel, *Cultura românilor din Bihor (1849-1919)*, Oradea, 1992.
- Fehér, Dezső, *Bihor-Biharmegye, Oradea-Nagyvárad kulturtörténete és öregdiák emlékkönyve*, Budapest, 1933-1937.
- Fehér, Katalin, *Pannon Enciklopédia. Magyar ipar- és technikatörténet*, Budapest, 1999.
- Filip, Teodor, Driha, Constantin, *File din istoria pompierilor bihoreni*, Oradea, 2001.
- Fleisz János, „Aspecte ale vieții economice din Bihor între 1880-1917”, în *Crisia*, nr. X, 1980.
- Fleisz János, *Város kinek nem látni mását. Nagyvárad a dualizmus korában*. Oradea, 1997.
- Földes Éva, Kun László, Kutassi László, *A magyar testnevelés és sport története*, Budapest, 1977.
- Gerő, László, *Az építészeti stílusok*, Budapest, 1972.
- Gerő, Ödön, *Az én fővárosom*, Budapest, 1891.
- Gyáni, Gábor, *Bérkaszárnya és nyomortelep. A budapesti munkáslakás múltja*, Budapest, 1992.
- Gyimesi, Sándor, *A városok a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet időszakában*, Budapest, 1975.
- Gvadányi József, *Egy falusi nótáriusnak budai utazása*, Franklin Társulat, Budapest, 1904.

- Hârcă, Rodica *Decorație murală. Stil 1900*, Oradea, 1998.
- Hanák, Péter, *Polgári lakáskultúra a századfordulón*, Budapest, 1992.
- Hochhauser, Ronald, *Contribuție la o istorie a industriei de fabrică la Oradea în perioada 1848-1948*, Oradea, 2010.
- Hochhauser, Ronald, Sarca, Vasile, „Facturi comerciale tipărite în manieră secesion, în Oradea începutului de secol al XX-lea”, în *Biharia* nr. XXVII-XXX, Oradea 2006.
- Horváth. Imre, *Nagyvárad története*, Oradea, 1942.
- Hunfalvy János, *A magyar birodalom földirati fekvése, nagysága és vízszintes tagosúlata*, Budapest, 1886,
- Hügel Ottó, *Nagyvárad és környéke. Útmutató*. Oradea, 1872.
- Ignotus, *Emma asszony levelei*, Budapest, 1985.
- Indig, Ottó, *A nagyvárad színház másfél évszázada (1798-1944)*, București, 1991.
- Indig, Ottó, *A nagyvárad újságírás története*, Oradea 1999.
- Ionciă, Maria, *Economia serviciilor teorie și practică*, București, 2003.
- Ionescu, Mircea, *Băile Episcopiei*, Oradea, 1934.
- Jósika Júlia, *Pályavezető fiatal leányok számára*, Budapest, 1885
- Kaspar, Claude, *Einführung in das touristische Management. St. Galler Beiträge zum Fremdenverkehr und zur Verkehrswirtschaft*, St. Gallen, 1990.
- Kelemen István, *Várad színházete*, Nagyvárad 1997.
- Kernáts, János, *A Szent László gyógyfürdő leírása*, Nagyvárad, 1904.
- Kernáts, János, *A Félix-gyógyfürdő ismertetése*, Oradea, 1898.
- K. Nagy Sándor, *A várad színházete története 1799-1884*, Oradea, 1884.
- K. Nagy Sándor, *Bihar-ország. Útirajzok. I-II*, Oradea, 1884-1885.
- Koch, Wilfried, *Építészeti stílusok. Az európai építőművészet az ókortól napjainkig*, Budapest, 1997.
- Kókai, Sándor, „Bihar vármegye vonzásközpontjai a XIX század közepén”, în *Történeti Földrajzi Füzetek*, nr. 4, Nyíregyháza, 1997.
- Komzsik, Alajos, *A jászóvári premontrei kanonokrend Félix fürdője Pecze Szent-Mártonban*, Oradea, 1904.
- Konrád, Géza, „A korcsolyázó sportról”, în *Új Idők*, 14 ianuarie 1900.
- Kósa, László, *Magyar művelődéstörténet*, Budapest, 1998.
- Kósa, László, *Egyház, társadalom, hagyomány*, Budapest, 1993.
- Kőszeghy, József, *Nagyvárad város közintézményeiről*, Oradea, 1913.

- Kovács, Dezső, *Falusi Vendéglátás Magyarországon*, Budapest, 2003.
- Krúdy, Gyula, *Ady Endre éjszakái*, Budapest, 1989.
- Kun, László, *Egyetemes testnevelés- és sporttörténet*, Budapest, 1984.
- Lakos Lajos, *Nagy-Várad múltja és jelenéből. A városi levéltár adatai alapjá*, Nagyvárad 1904.
- Le Goff, Jacques, *Civilizația Occidentului medieval*, București, 1970.
- Lengyel, Márton, *A turizmus általános elmélete*, Budapest, 2002.
- Lestyán, Sándor, *Gróf Sándor Móric az ördöglovas*, Budapest, 1942.
- Lupu Nicolae, *Hotelul – Economie și management*, București, 2005.
- Mărcuș, Ștefan, *Muzică și teatru în Bihor*, Oradea, 1935.
- Mayer, Antal, *A nagyváradai hévizek története természetrajzi, természet vegy – és gyógytani tekintetben*, Nagyvárad, 1861.
- Medve Imre, *A magyar gazdasszony teendői*, Budapest, 1872.
- Minciu Rodica, *Economia turismului*, București, 2005.
- Mircea, Ionela Simona, *Eternități de o clipă. Femininate și modă ieri și azi (1885-1914)*, Alba Iulia, 2008.
- Molnár, Ferenc, *Az utca és a szalon. Társadalmi térhasználat Budapesten, 1870–1940*, Budapest, 1999.
- Molnár, Ferenc, *A pesti társaság. Pesti napló. Nyilvánosság Klub–Századvég*, Budapest, 1993.
- Mózes Teréz, „Comunitatea evreiască”, în *Istoria orașului Oradea*, Oradea, 1995.
- Mullin, John Robert, „American Perceptions of German City Planning at the Turn of the Century (1976)”, în *Seria Landscape Architecture & Regional Planning*, nr. 35, Universitatea Massachusetts – Amherst.
- Munteanu, Laviniu, Grigore, Ludovic, *Băile Felix*, București, 1975.
- Munteanu, Laviniu, Grigore, Ludovic, Jurcă Sever, *Băile Felix, Băile I Mai*, București, 1987.
- Nagy, Endre, *Egy város regénye. A kabaré regénye*. Budapest, 1958.
- Nagy, Márton, *Régi nevek, régi regék*. Oradea, 1927.
- Naményi, Lajos, *A váradai színészet története*, Oradea, 1898.
- Nanu, Adina, *Artă, stil, costum*, București, 2007
- Neacșu Nicolae, Baron Petre, Snak Oscar, *Economia Turismului*, București, 2006
- Negoescu, Cristu S., *Ardealul nostru. Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul*, București, 1919.
- Némethy Ferencz – Biró János, *Nagyvárad útmutató*, Oradea, 1901.
- Neș, Teodor, *Oameni din Bihor (1848-1918)*, Oradea, 1937.

Nicoară, Simona *O istorie a secularizării. Avatarurile creștinismului și triumfalismul noilor ere (sec. XIX-XX)*, vol. II, Cluj-Napoca 2006.

Olian, Jo Anne, *Victorian and Edwardian Fashion from <<La Mode Illustrée>>*, New York, 1998.

Pagge, Samuel, *Anecdotes of the English Language; chiefly regarding the Local Dialect of London and its Environs*, London, 1803.

Pașca, Mircea, *Habitatul orădean la începutul secolului al XX-lea*, Teză de doctorat, Oradea, 2008.

Péter, I. Zoltán, *Imaginea definitivă a orașului – Centrul istoric orădean*, în: *Istoria orașului Oradea* (Red. Borcea Liviu – Gheorghe Gorun), Oradea, 1995.

Péter, I. Zoltán, *3 secole de arhitectură orădeană*, Oradea, 2003.

Péter, I. Zoltán, *Nagyvárad 900 éves múltja és épített öröksége*, Budapest, 2005.

Péter, I. Zoltán, *Nagyvárad építészeti emlékei a barokktól a szecesszióig*, Oradea, 1998.

Péter, I. Zoltán, *Mesélő képeslapok. Nagyvárad 1885-1915*. Budapest 2002.

Preisich, Gábor, *Budapest városépítésének története I. Buda visszavételétől a kiegyezésig*, Budapest, 1960.

Pop, Alexandru, “Farmacii orădene între anii 1850-1880”, în *Crisia*, nr. XVII, 1987.

Pop, Ioan-Aurel, *Istoria Transilvaniei Medievale*, Cluj-Napoca, 2005.

Saly, Noémi, „A pesti kávéházak <<őskora>>”, în *Budapest Nagykávéház*, Catalogul Muzeului Ernst, 25 noiembrie 2001-6 ianuarie 2002.

Sitte, Camillo, *Arta construirii orașelor*, București, 1992.

Somogyi, Géza, *A nőkérdés hazai viszonyainkra való tekintettel*, Budapest, 1879.

Stanciulescu, Gabriela, *Managementul turismului durabil în centrele urbane*, București, 2004.

Ștefănescu, Barbu, *Tehnică agricolă și ritm de muncă în gospodăria țărănească (sec. al XVIII –lea și începutul sec. al XIX-lea)*, vol. I, Oradea, 1995.

Ștefănuț, Ada, *Arta 1900 în România*, București, 2008.

Tábori, Kornél, Székely Vladimir, *Az erkölcstelen Budapest*, Budapest, 1908.

Tábori, Kornél, *Pesti specialitások*, Budapest, 1914.

Tábori, Róbert, “Asszonyok klubja”, în *Új Idők*, nr. III/13, 21 martie 1897.

Teatrul românesc la Oradea. Perspectivă monografică (Red. D. Chirilă, L. Drimba, M. Morariu, S. Vasilescu), Oradea, 2001.

Tegnap városa. A nagyváradai zsidóság emlékkönyve, (Red. Schön Dezső, Heller Mosce, Rubinstein Sándor, Groszmann Ödön, Gréda József, Rappaport Ottó), Tel-Aviv, 1981.

Telepy, Marcell, Hutyra G.Z., *A szentmártoni tanya, rendház, kastély, templom és közösség valamint a Felix fürdő története*, Oradea. 1997.

Tolnai, Lajos, *A sárga ház. Életképek*, Budapest, 1897.

Tóth, János, *Începuturile activității muzeografice din Bihor oglindite în „Nagyvárad”*, în: *Centenar muzeal Orădean*, Oradea, 1972.

Tóth, János, „Prezența lui Ady în literatura română”, în *Crisia*, nr. XX, 1990.

Tóth, János, *Începuturile activității asociației medicilor, farmaciștilor și naturaliștilor din Bihor*, Crisia nr. XXIII, 1993.

Tóth, Susana, „Târgurile din Oradea” (II), în *Biharia* nr. IX, Oradea, 1977.

Trencsényi Waldapfel Imre, *A régi Pest-Buda*, Budapest, 1944.

Tripon, Aurel, *Monografia almanah a Crișanei*, Oradea, 1937.

Umminger, Walter, *A sport krónikája*, Budapest, 1992.

Văduva, Ofelia, “Civilizația pâinii” în *Revista de etnografie și folclor*, nr. 5, București, 1993.

Volum comemorativ cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la înființarea spitalului din Oradea, Oradea, 1956

Ware, Susan, *Modern American Women – A Documentary History*, Chicago, Illinois, 1989.

Zsoldos, Benő, “London legelső női klubjai”, în *Vasárnapi Újság*, nr. LVI/32, 8 august 1909.

<http://nagyvarad-utcai.hupont.hu/7/varad-regi-kepeken>

<http://www.eptort.bme.hu/doc/egyeb/kastely.html>

<http://www.eptort.bme.hu/doc/egyeb/kastely.html>

<http://www.kislexikon.hu/honoracior.html>

http://www.kislexikon.hu/biedermeier_a.html

<http://www.oradeamea.com>

<http://www.pemberley.com/janeinfo/victcfsh.html>

<http://www.artline.ro/Paul-Poiret---Regele-modei-13213-1-n.html>

<http://fdk.hu/tanulmanyok/letunt-idok-eltunt-divatok/iii-amire-a-divat-hat/>

<http://foaiaromaneasca.blogspot.ro/2012/02/invitatie-la-bal.html>

<http://www.codexcalixtinusfacsimil.com>

<http://www.bildarchivaustria.at/>

<http://www.soteriusvonsachsenheim.com/#/paintings-by-theodor-sockl/4574901539>

<http://www.habsburger.net/de/medien/die-familie-des-kaisers-von-osterreich-xylografie>